

‘Mijn leven werd een permanente nachtmerrie’

Medische fouten kosten jaarlijks vele mensen het leven. Mr. Sophie Hankes uit Utrecht is zelf slachtoffer van zo'n fout. Vijf jaar geleden richtte ze SIN-NL op, een belangenorganisatie van medisch gedupeerden. Sindsdien is de zwaar zieke Hankes niet meer welkom in Nederlandse ziekenhuizen.

Sjoerd Punter

Sophie Hankes leeft nog, maar daar is dan ook wel alles mee gezegd. Ze zit in een rolstoel die ze zelf niet kan bedienen. Ze kan eigenlijk maar weinig meer. Het is de vraag hoe lang dit nog zo doorgaat. Sinds november 2000 is het leven van Sophie Hankes dramatisch veranderd. Er ging 'iets' mis tijdens een hersenoperatie. Sindsdien is ze zwaar ziek. Ze heeft ondraaglijke hoofdpijn, raakt regelmatig buiten bewustzijn en kampt met ernstige hartproblemen. Ondanks deze zeer moeilijke situatie is de Utrechtse juriste niet langer welkom in Nederlandse ziekenhuizen. Ze denkt dat dit komt doordat ze in 2004 een organisatie (SIN-NL) heeft opgericht die fanatiek opkomt voor de belangen van slachtoffers van medische fouten en hun nabestaanden. Op de website van SIN-NL staat sinds enkele maanden een zwarte lijst met namen en foto's van 'foute' personen uit het medische circuit. Minister Klink van Volksgezondheid is de meest prominente naam op deze lijst. Niet eerder werden medici in Nederland zo openlijk aan de schandpaal genageld.

Foto: Vincent Boon

Sophie Hankes: "Ik vind het bijzonder vreemd dat een zware crimineel als Willem Holleeder wel geopereerd wordt, en ik niet."

Hankes heeft de afgelopen jaren regelmatig ondervonden dat Nederlandse ziekenhuizen haar niet meer willen behandelen. Als ze geopereerd moet worden, gebeurt dat dus in het buitenland. Inmiddels is ze in Denemarken, Duitsland en de VS onder het mes gegaan. "Ik ben een soort paria geworden", zegt ze. "Mijn leven is verwoest door een medische fout. Het enige wat ik nu nog kan, is iets voor andere slachtoffers doen. Maar gemakkelijk is het niet. De afgelopen maanden ben ik zeker twintig keer bewusteloos geraakt. Dat hakt er wel in. Ik ben nu 53, maar ik denk niet dat ik

de 60 zal halen.”

Beladen

Medische fouten zijn een beladen onderwerp. Zeker voor artsen en ziekenhuisbesturen, want die hoor je er zelden over. Maar je hoeft je oor maar even te luisteren te leggen in de nabije omgeving of er komt een verhaal voorbij over een medische misser. Iedereen kent wel iemand die zoiets is overkomen. Diverse cijfers doen de ronde. De Orde van Medisch Specialisten (zestienduizend leden) denkt op basis van extern onderzoek dat het in Nederland jaarlijks om 1700 ‘onbedoelde’ doden gaat. De Europese Commissie kwam op 15 december 2008 met veel hogere cijfers. Bij tien procent van de ziekenhuisopnames in de 25 lidstaten van de EU zou er iets misgaan, resulterend in 225.000 dodelijke slachtoffers per jaar.

Vertaald naar de Nederlandse situatie overlijden jaarlijks achtduizend mensen door medische fouten en worden achtduizend mensen invalide: per dag twintig doden en twintig invaliden. Overigens blijft het gissen, want driekwart van de medische dossiers is onvolledig. Hooguit twee procent van de medische fouten wordt toegegeven door de direct betrokken arts, waarschijnlijk als het echt niet anders kan. De recente affaire rond een verslaafde neuroloog uit Enschede die flinke brokken maakte, maakt weer eens duidelijk hoe dit soort zaken doorgaans wordt afgedekt door de medische sector. Justitie en de Inspectie voor de Volksgezondheid werden niet ingelicht, terwijl de slachtoffers van deze neuroloog zich met een bepaald niet riante schadevergoeding monddood lieten maken.

‘Onbegrijpelijk dat dit zo door kan gaan’

De Tilburgse criminoloog Jan van Dijk bevestigt het beeld van een beroepsgroep die geen openheid geeft. “Het is een structureel probleem”, zegt hij. “Medici hebben duidelijk moeite met het erkennen en herstellen van fouten. Het tuchtrecht duurt eindeloos en er wordt heel veel afgewezen. Pas als er echt sprake is van een schandalige situatie wordt de arts in het ongelijk gesteld. Dat is niet meer van deze tijd.” Frappant is dat anno 2009 nog steeds nergens in Europa een wettelijke registratie van medische fouten bestaat.

Zwartboek

Sophie Hanks heeft over dit soort zaken een vlammend zwartboek samengesteld, ‘opgedragen aan alle slachtoffers van medische fouten’. Onder hen ook haar eigen ouders. Haar moeder overleed bijna nadat ze verkeerde medicijnen toegediend kreeg, terwijl haar vader het leven liet als gevolg van een mislukte operatie. “Net als andere slachtoffers van medische fouten kregen mijn ouders niet te horen wat er fout was gegaan en kregen ze evenmin een toereikende herstelbehandeling. De fouten werden niet gerapporteerd en ook niet onderzocht. Dus werd van deze fouten niets geleerd.”

Vervolgens was Sophie Hanks zelf aan de beurt. “Wat er met mij is gebeurd, is onvoorstelbaar. Op een bepaald moment raakte ik buiten bewustzijn als ik mijn hoofd naar rechts draaide. Na lang zoeken naar een oplossing kwam ik in contact met een neurochirurg die me wel wilde opereren. Het was een routineoperatie, werd gezegd. Aanvankelijk leek er niets aan de hand, maar zes weken na de operatie begon de ellende. Als ik rechtop wilde zitten, raakte ik meteen buiten bewustzijn. Vanaf dat moment is mijn leven veranderd in een permanente nachtmerrie. Ik heb nog een halfjaar in het ziekenhuis gelegen zonder dat het tot een diagnose kwam. Vervolgens ben ik opnieuw geopereerd, dit keer in Amerika. Ik moest liggend worden vervoerd. Die tweede operatie was ook geen succes. Mijn situatie werd zelfs nog erger. Een jaar heb ik alleen maar kunnen liggen. Permanent werd ik voorgelogen over mijn feitelijke toestand. En dat is nog steeds zo. Ik heb net weer vijf maanden ziekenhuis in Duitsland achter de rug. Waarom ik niet in Nederland kan worden geholpen, krijg ik niet te horen. Natuurlijk heeft dat met mijn website te maken, maar ook met het feit dat ik een slachtoffer van medische fout ben. Ik vind het bijzonder vreemd dat een zware crimineel als Willem Holleeder wel geopereerd wordt, en ik niet. Ze zien me als een tegenstander, en dan moeten ze je niet meer.”

‘Medici hebben moeite met het erkennen van fouten’

Speelbal

“Het is verschrikkelijk om dit allemaal mee te maken”, zegt Sophie Hanks geëmotioneerd. “Je bent een speelbal van de hogere machten terwijl je doodziek bent. Ik ben zelfs een keer in mijn rolstoel het ziekenhuis uitgezet. Verpleegkundigen sleurden me uit bed en reden me het ziekenhuis uit. In een taxibusje werd ik naar het politiebureau gereden. Onderweg raakte ik bewusteloos. Op het bureau werd proces-verbaal opgemaakt wegens huisvredebreuk. Zo gaat de medische wereld om met tegenstanders. Ik ben vrij lang te goed van vertrouwen geweest, dacht dat artsen het beste met je voorhebben. Maar uiteindelijk ben ik toch wakker geworden en heb ik SIN-NL opgericht, afkorting van Slachtoffers latrogene Nalatigheid Nederland. Helaas heeft dat nog niet tot verbetering geleid. Er gebeurt te weinig om de situatie echt te veranderen. Als luchtvaartmaatschappijen met de passagiers om zouden gaan zoals artsen met hun patiënten, dan steeg er geen enkel vliegtuig meer op. We hebben een alternatief wetsvoorstel *Vertel en Herstel* geformuleerd. Daarin staat dat artsen en verpleegkundigen slachtoffers en nabestaanden eerlijk en open dienen te informeren wanneer er sprake is van een medische fout. Bovendien moeten artsen zorgen voor een adequate herstelbehandeling, zoals ze feitelijk al verplicht zijn te doen op grond van de wet Geneeskundige Behandelingsovereenkomst, maar daar houden ze zich niet aan. Slachtoffers van medische fouten krijgen nog steeds geen hulp. Vrijblijvendheid blijft regeren in de medische sector met als gevolg onnoemlijk veel leed. Het is onbegrijpelijk dat dit zo door kan gaan.”